

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3438/2018
25.09.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, др Илије Зиндовића и Божицара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник адвокат Бранко Божиновић из ..., против тужених ББ из ... и ВВ из ..., које заступа пуномоћник Мирослав Ђорђевић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости уговора о доживотном издржавању и анекса уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4531/2017 од 03.10.2017. године, у седници већа од 25.09.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4531/2017 од 03.10.2017. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 232/2014 од 20.02.2017. године, ставом првим изреке одбија се тужбени захтев тужиоца мал. АА из ..., којим је тражио да се утврди да је ништав уговор о доживотном издржавању, оверен пред Трећим општинским судом у Београду, дана 07.09.1995. године у предмету ЗР 649/95 и анекс уговора о доживотном издржавању оверен пред Трећим општинским судом у Београду дана 09.10.2007. године у предмету ЗР 867/07 закључен између првотуженог ББ као даваоца издржавања и сада пок. ГГ, бив. из ... и против тужене ВВ као примаоца издржавања као неоснован. Ставом два изреке, обавезан је тужилац да туженима на име трошкова поступка исплати износ од 1.149.000,00 динара са каматом која ће за случај наступања услова за принудну наплату бити обрачуната на наведени износ почев од извршности па до исплате, све у року од 15 дана од дана пријема писменог преписа одлуке.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4531/2017 од 03.10.2017. године, ставом првим изреке, одбија се као неоснована жалба тужиоца АА и потврђује пресуда Вишег суда у Београду П бр.232/2014 од 20.02.2017. године у ставу првом изреке. Ставом два изреке, укинута је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Вишег суда у Београду П 232/2014 од 20.02.2017. године и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужени су доставили одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 399. ЗПП („Службени гласник РС“, бр.125/04, 111/09), које одредбе се примењују на основу члана 506. став 1. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11), и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је унук пок. ГГ, иза пок. ДД, ћерке ГГ из првог брака. Тужени ББ је син пок. ГГ из другог брака са туженом ВВ. ГГ и ВВ су као примаоци издржавања закључили са својим сином ББ као даваоцем издржавања спорни уговор о доживотном издржавању и исти оверили пред Трећим општинским судом у Београду под бројем ЗР 649/95 дана 07.09.1995. године. Предметним уговором се давалац издржавања обавезао да примаоце издржавања доживотно издржава, помаже и стара се о њима, да их негује и пази, да им у случају болести указује сву потребну помоћ и негу у лечењу и сноси трошкове лечења и лекова, да их сахрани по месним обичајима и о свом трошку, а примаоци издржавања се обавезали да му у накнаду за пружено издржавање оставе непокретност и то: кућу – кућни број ..., са пет зграда и правом коришћења површине 5,77 ари у ... у улици ..., која се налази на кат. парц. ..., која је укњижена у зкул ... КО ..., земљиште, њива шесте класе, гајеви, површине 10,65 ха која се налази на кат. парцели бр. ... и уписана у зкул ... КО ..., ..., као и објекат подигнут на њој и то викенд кућу подигнуту на основу грађевинске дозволе, као и власништво на $\frac{1}{4}$ идеалног дела земљишта њива шесте класе на кат. парц. бр. ... уписану у пл ... КО Анексом наведеног уговора о доживотном издржавању који анекс је оверен пред Трећим општинским судом у Београду под ЗР 861/07 од 09.10.2004. године, прецизирано је да је предмет уговора о доживотном издржавању са назначеним анексом кућа са пет зграда у улици ... у ..., саграђена на кат. парц. ... а коју је ГГ стекао по основу уговора о поклону који му је учинила ВВ а који је оверен пред Трећим општинским судом у Београду под Ов бр.4212/74 дана 09.07.1974. године. Објекат на тој парцели је адаптиран и дограђен уз дозволу. Примаоци издржавања у време закључења спорног уговора били су материјално обезбеђени. Мотив закључења уговора као и анекса није био пружање финансијске помоћи од стране даваоца издржавања обзиром да за тим није било потребе већ да се тужени ББ спречи да се исели у Канаду, да би сада пок. ГГ и туженој ВВ пружио негу и пажњу у оквиру породичне заједнице коју су родитељи туженог као примаоци издржавања успоставили са породицом свог сина као даваоцем издржавања. Обавезе из уговора давалац издржавања овде тужени је у свему испуњавао. ГГ је био крупан човек који је због превелике тежине (... кг) имао проблема са кретањем али и многих озбиљнијих здравствених проблема као што су операција бубрега, рехабилитација због колена и ногу, карцином плућа, те му је била неопходна помоћ у виду одласка код лекара, рехабилитације, кућне бриге и неге, као и вршење кућних послова које му је давалац издржавања безрезервно пружао. ГГ је преминуо дана године.

При овако утврђеном чињеничном стању, нижестепени судови су полазећи од одредбе члана 117. Закона о наслеђивању важећег у време закључења спорног уговора („Службени гласник РС“, бр.52/74 са изменама), те применом одредбе члана 51, 53. и 66. Закона о облигационим односима, нашли да је тужбени захтев тужиоца неоснован. Ово из разлога што основ закључења спорног уговора није недопуштен нити је недопуштена побуда за закључење истог, што би, сходно одредби члана 51. и 52.

Закона о облигационим односима био разлог за његову ништавост. Према члану 117. став 6. Закона о наслеђивању као уговор о доживотном издржавању сматрају се уговори којима је уз обећање наследства после смрти уговорена заједница живота или заједница имања, или да ће један уговорник чувати и пазити другог, имање му обрађивати и после смрти сахранити, или што друго у истом циљу, па је закључено да је спорни уговор о доживотном издржавању са анексом пуноважан и када је обавеза усмерена на пружање помоћи и неге а не на пружање финансијске помоћи. Одатле је ирелевантно да ли је давалац издржавања у време закључења спорног уговора имао финансијска средства за пружање издржавања. Мотив родитеља – примаоца издржавања је у конкретном случају био да онемогуће сина овде туженог ББ да оде да живи у иностранству да остане у земљи те да се са родитељима успостави породична заједница и обезбеди родитељима бригу у старости и болести. Такав мотив по мишљењу нижестепених судова није недопуштен и недозвољен. Чињеница да и према Породичном закону дете има обавезу да брине о родитељима је без утицаја на правну ваљаност спорног уговора о доживотном издржавању јер Закон о наслеђивању важећи у време склапања овог уговора, не предвиђа у својим одредбама да сродници међусобно не могу закључивати уговор о доживотном издржавању. Обзиром на недостатак забране да деца са родитељима не могу закључивати уговор о доживотном издржавању, те да је мотив за закључење спорног уговора са анексом дозвољен и допуштен спорни уговор са анексом јесте ваљан правни акт.

Ценећи наводе ревизије, Врховни касациони суд налази да се закључак и одлука нижестепених судова заснива на правилној примени материјалног права, те да је побијаном пресудом правилно оцењено да закључење спорног уговора није недопуштено нити је недопуштена побуда за закључење истог, те да су нижестепени судови полазећи од примене цитираних одредби Закона о наслеђивању и Закона о облигационим односима правилно оценили да је тужбени захтев тужиоца неоснован. Чињеница да је тужени први приход остварио четири године након закључења уговора о доживотном издржавању није од значаја за доношење другачије одлуке а ово из разлога што члан 17. став 6. Закона о наслеђивању, који је важио у време закључења овог уговора и анекса уговора не предвиђа обавезност за даваоца издржавања да има финансијска средства за пружање издржавања. Обавеза даваоца издржавања може се састојати и у пружању пажње и помоћи а не само на пружању финансијске помоћи. С друге стране, евидентно је да је тужени као давалац издржавања у каснијем периоду остваривао приходе и да је у свему испуњавао своје обавезе предвиђене уговором о доживотном издржавању и анексом назначеног уговора. У току поступка није доказано да су предметни уговор о доживотном издржавању и анекс уговора закључени са циљем да се изиграју наследна права мајке тужиоца тј. ћерке пок. ГГ из првог брака, а чињеница да су примаоци издржавања били стамбено и финансијски потпуно обезбеђени не значи да је то основ за утврђивање ништавости назначеног уговора и анекса уговора јер се обавеза даваоца издржавања може састојати и у пружању пажње и помоћи и уговор може бити закључен са циљем да се одржи одређена заједница и да се обезбеди брига и помоћ у старости и болести. Даље, став изражен у пресуди Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1181/2011 од 26.05.2011. године не може се применити на ову правну ситуацију из разлога што је чињенично стање везано за назначену одлуку, другачије од чињеничног стања које произлази из изведених доказа у овом предмету.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 405. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић